

Σχολείο: 3^ο ΓΕΛ ΠΕΙΡΑΙΑ
Διεύθυνση σχολείου: Μαυρομιχάλη 14
Τμήμα: Α1
Υπεύθυνος Καθηγητής: Γιώτας Ιωάννης ΠΕ11
Σχολικό έτος: 2015-2016

ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΣ -
ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑ - ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ
ΘΥΤΗ, ΘΥΜΑΤΟΣ, ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΩΝ.

Σχολικός εκφοβισμός - Παραβατικότητα - Ψυχολογία θύτη, θύματος, Παρατηρητών.

- ΥΠΟΘΕΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
- Η παραβατικότητα στην εφηβική ηλικία.
- Ούτε παιδιά, ούτε μεγάλοι. Η ψυχολογία του εφήβου.
- Έφηβος και σχολικός εκφοβισμός.

ΟΜΑΔΕΣ

1^η Ομάδα

Κυπραίου Μιχαέλα

Κουντουρόγιαννη Ευγενία

Γκιτάκου Μαρία

Αργύρη Ελένη

2^η Ομάδα

Αντωνιάδης Μιχάλης

Βρεττάκος Νικόλαος

Γιαννακόπουλος Λάμπρος

Γιαννακόπουλος Παναγιώτης

3^η Ομάδα

Γκετάϊ Κριστιάνι

Κοτσάϊ Εργκές

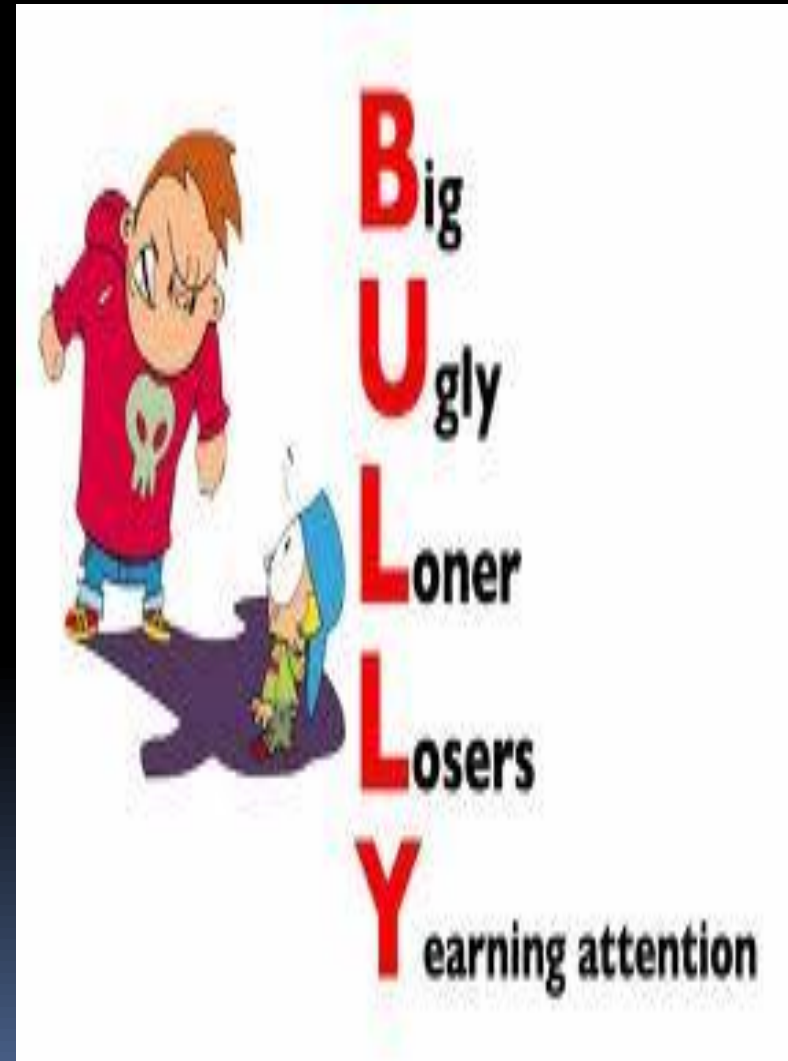
Καμπερλλάρι Μαριάνο

Λαρετζάκης Δημήτριος

Πρόλογος

Ο σχολικός εκφοβισμός είναι ένα φαινόμενο που παρατηρείται συχνά στις μέρες μας. Δεν έχει να κάνει μόνο με τη σωματική βία. Εξάλλου, στη σημερινή εποχή, τα είδη της βίας είναι πολλά και σε διάφορες μορφές.

- Πολλοί φαντάζονται ότι η σχολική βία έχει να κάνει μόνο με την άσκηση σωματικής βίας. Εμφανίζεται όμως με ποικίλες μορφές, όπως η λεκτική βία, η σωματική, η κοινωνική, η ρατσιστική και η ηλεκτρονική.
- Συνήθως, η σχολική βία χαρακτηρίζεται από την επαναλαμβανόμενη παρενόχληση κάποιου παιδιού, το οποίο δυσκολεύεται να υπερασπιστεί τον εαυτό του.

Σκοπός της έρευνας

- Ο σχολικός εκφοβισμός είναι ένα φαινόμενο που απασχολεί ένα μεγάλο ποσοστό χωρών της Ευρώπης.
- Τα τελευταία χρόνια, έχει αρχίσει να απασχολεί και τη χώρα μας. Γι' αυτό, κύριος σκοπός αυτής της ερευνητικής εργασίας είναι να ευαισθητοποιηθούμε όλοι μας, γύρω από το θέμα του σχολικού εκφοβισμού, της παραβατικότητας και της ψυχολογίας που έχουν τα παιδιά είτε είναι θύτες, είτε θύματα, είτε παρατηρητές αυτών των ενεργειών.

Συγκεκριμένα θα θέλαμε να απαντήσουμε στα ερωτήματα:

- Τι είναι ο σχολικός εκφοβισμός;
- Ποια η καταγραφή της ιστορικής εξέλιξης του φαινομένου;
- Ποιες οι ομοιότητες και ποιες οι διαφορές της Ελλάδας με τις άλλες χώρες στο θέμα αυτό;
- Ποιες είναι οι μορφές του σχολικού εκφοβισμού;
- Ποιοι είναι οι χώροι που εκδηλώνεται περισσότερο αυτό το φαινόμενο και γιατί;
- Οδηγεί ο σχολικός εκφοβισμός σε παραβατικότητα, και, αν ναι, μέχρι ποιο σημείο;
- Υπάρχουν σοβαρές συνέπειες στην ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών (θύτη, θύμα, παρατηρητή);
- Ποιος πρέπει να είναι ο ρόλος των εκπαιδευτικών και ποιος ο ρόλος των γονέων σε σχέση με τον σχολικό εκφοβισμό;

Τι είναι ο σχολικός εκφοβισμός;

- Ο σχολικός εκφοβισμός:
- Είναι ένα φαινόμενο νεανικής παραβατικότητας, που εμφανίζεται σε πολλές χώρες του κόσμου. Αναφέρεται στη χρήση βίας μεταξύ μαθητών ή συνομηλίκων παιδιών με στόχο να προκληθεί πόνος ή αναστάτωση. Εμφανίζεται με τη μορφή:
 - του λεκτικού εκφοβισμού,
 - του κοινωνικού εκφοβισμού,
 - του σωματικού εκφοβισμού, αλλά και
 - του ηλεκτρονικού εκφοβισμού.

- Ο σχολικός εκφοβισμός παρουσιάζεται με επιθετική συμπεριφορά που είναι:
- εσκεμμένη, απρόκλητη και επαναλαμβανόμενη,
- αποτελεί κατάχρηση εξουσίας και
- εμπεριέχει ανισότητα στη δύναμη αντικειμενική (π.χ. σωματική) ή αντιληπτή (π.χ. προσωπικότητας).
- Εν ολίγοις, κατευθύνεται προς εκείνα τα θύματα που εκλαμβάνονται από τους θύτες - έναν ή πολλούς μαζί- ως αδύναμα, είτε σωματικά είτε ψυχολογικά.

Όταν τα εμπλεκόμενα μέρη είναι ίσης δύναμης και όχι άνισης, λόγω αριθμού, σωματικής διάπλασης, κοινωνικής θέσης, κουλτούρας, τότε πρόκειται για βίαιη σύγκρουση, όχι για εκφοβιστική συμπεριφορά. Υπάρχει, επίσης, η περίπτωση του πειράγματος, όπου οι μαθητές κάνουν αστεία μεταξύ τους, διασκεδάζοντας και οι δύο.

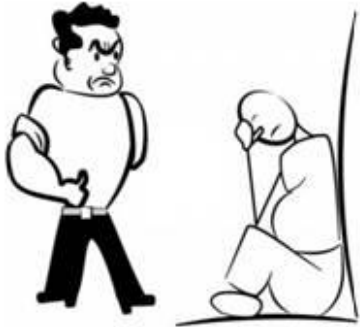
Μορφές σχολικού εκφοβισμού

- ❑ Ο σχολικός εκφοβισμός είναι ένα φαινόμενο που εμφανίζεται κατά τη νεανική ηλικία, σε πολλές χώρες του κόσμου.
- ❑ Αναφέρεται στη βία μεταξύ μαθητών, με στόχο να προκληθεί πόνος, τσακωμοί κ.ά.

Μορφές εκφοβισμού

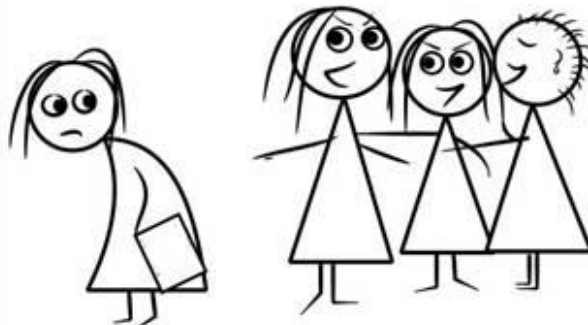
Εκφοβισμός με εκβιασμό

Σωματικός

By: Pete

Έμμεσος ή κοινωνικός

Ρατσιστικός

Λεκτικός

Ηλεκτρονικός (cyber bullying)

Σεξουαλικός

Το ευρωπαϊκό και το εθνικό θεσμικό πλαίσιο για την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών, την πρόληψη και την αντιμετώπιση του εκφοβισμού.

- Η σχολική βία και ο εκφοβισμός είναι πολυδιάστατο κοινωνικό φαινόμενο που απασχολούν τη διεθνή, ευρωπαϊκή και εθνική κοινότητα.
- Υπάρχει συγκεκριμένο θεσμικό πλαίσιο στην Ευρώπη, που ορίζει τα δικαιώματα του παιδιού.
- Στις 20 Νοεμβρίου 1989, η Γενική συνέλευση του Ο.Η.Ε. ψήφισε ομόφωνα τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού.
- Μέχρι σήμερα, έχει κυρωθεί από 193 χώρες. Στην Ελλάδα, κυρώθηκε στις 2 Δεκεμβρίου του 1992 με τον νόμο 2101/92.

- Περιλαμβάνει 3 κατηγορίες δικαιωμάτων:
- Την προστασία από κάθε μορφή
 - κακοποίησης ,
 - εκμετάλλευσης,
 - διάκρισης,
 - ρατσισμού και
 - άλλων καταστάσεων που απειλούν τα δικαιώματα του παιδιού.
- Τις παροχές, όπως είναι το δικαίωμα
 - στην εκπαίδευση,
 - στην υγεία,
 - στην πρόνοια,
 - στην ψυχαγωγία.
- Τη συμμετοχή , όπως είναι το δικαίωμα
 - στην έκφραση της γνώμης ,
 - στην πληροφόρηση ,
 - στον ελεύθερο χρόνο.

- Βασικός στόχος του οδηγού είναι η λήψη μέτρων για :
- την ελεύθερη έκφραση της προσωπικότητας των παιδιών και των απόψεών τους καθώς και
- τα δικαιώματα συμμετοχής τους στη διαμόρφωση της κοινωνικής τους πραγματικότητας.

Η Διεθνής σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού καθιερώνει έναν τρόπο σύνθετο, σύμφωνα με τον οποίο πρέπει να αντιμετωπίζονται οι ανάγκες των παιδιών.

Συνδυάζει μέτρα φροντίδας και προστασίας με μέτρα αναγνώρισης και ενίσχυσης των δικαιωμάτων τους.

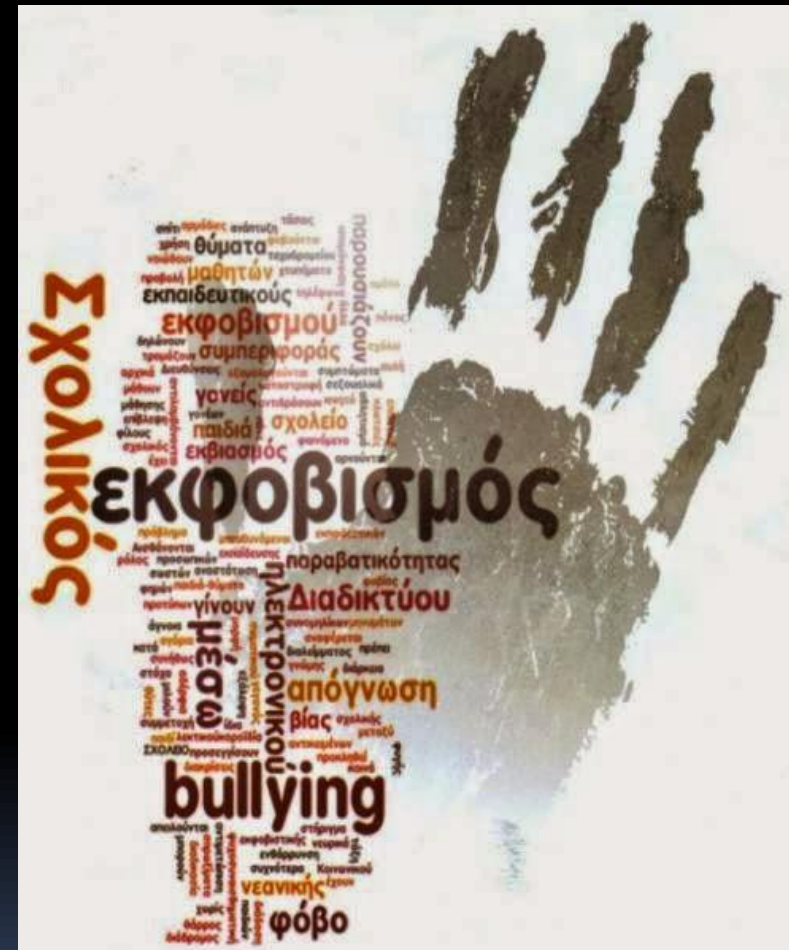

- Δικαιώματα που αφορούν:
- την ελεύθερη έκφραση της προσωπικότητάς τους,
- την ελεύθερη έκφραση των προσωπικών τους απόψεων καθώς και
- το δικαίωμα της συμμετοχής τους στη διαμόρφωση της κοινωνικής πραγματικότητας.

Σχολικός εκφοβισμός και παραβατικότητα

- Η σχολική βία και παραβατικότητα συνδέονται με δυσκολίες προσαρμογής και μαθησιακά προβλήματα στο σχολικό πλαίσιο, ενώ παραπέμπουν, συνήθως, σε σοβαρές οικογενειακές και διαπροσωπικές δυσλειτουργίες.

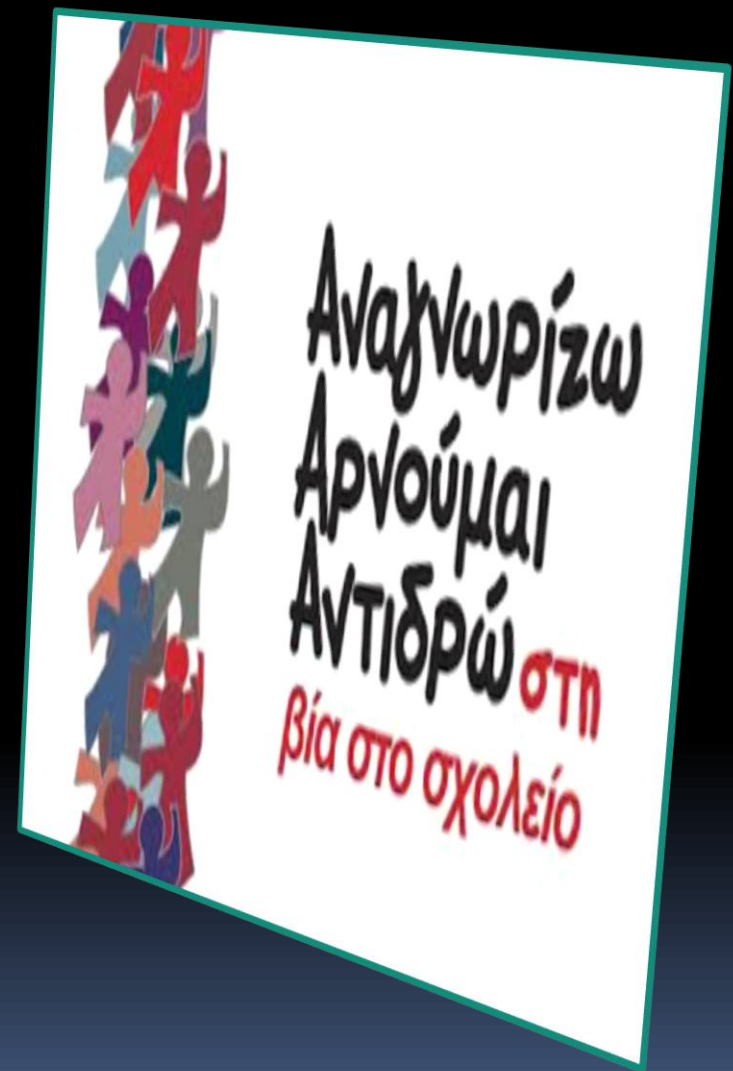

- Σχολικός εκφοβισμός και βία μεταξύ των μαθητών αναγνωρίζονται ως κοινωνικά προβλήματα και η έκτασή τους αρχίζει, ήδη, να λαμβάνει ανησυχητικές διαστάσεις στα σχολεία.
- Έχει σοβαρές επιπτώσεις, στην ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού και του εφήβου αλλά επιφέρουν και επιπτώσεις στη διαδικασία της μάθησης.

Ο όρος «**εκφοβισμός και βία στα σχολεία**» όπως και ο όρος «**θυματοποίηση**» χρησιμοποιούνται για να περιγράψουν μια κατάσταση κατά την οποία

- ασκείται εσκεμμένη,
- απρόκλητη συστηματική,
- επαναλαμβανόμενη βία και
- επιθετική συμπεριφορά με σκοπό
- την επιβολή ,
- την καταδυνάστευση και
- την πρόκληση σωματικού και ψυχικού πόνου σε μαθητές από συμμαθητές τους, εντός και εκτός, σχολείου.

- Ο εκφοβισμός και η βία θα λέγαμε, λοιπόν, ότι είναι όταν κάποιος προκαλεί σωματικό ή ψυχικό πόνο σε κάποιον.
- Δυστυχώς, αυτή η τακτική δεν γίνεται μόνο μια φορά αλλά επαναλαμβάνεται κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς
- στο σχολείο,
- στο φροντιστήριο,
- στο πάρκο,
- στη γειτονιά,
- στο γυμναστήριο και αλλού.

Οι ομοιότητες της Ελλάδας με τις άλλες χώρες, στο θέμα της παραβατικότητας, κατά την εφηβική ηλικία.

- Τα αποτελέσματα διαφοροποιούνται από χώρα σε χώρα, ανάλογα με:
 - τα διαφορετικά ποινικά συστήματα,
 - τη διαφορετική καταμέτρηση των ποινών,
 - τις διαφορές στο ηλικιακό όριο ποινικής ευθύνης των εφήβων,
 - τα διαφορετικά κέντρα εξωποινικής μεταχείρισης των ανηλίκων ή
 - τις μεθόδους καταγραφής ποινικών αδικημάτων.

- Ο τρεις κατηγορίες εφηβικών αδικημάτων:
 - σωματικές βλάβες,
 - αδικήματα κατά της ιδιοκτησίας και
 - παραβάσεις ειδικών ποινικών νόμων
- δεν παρουσιάζουν στατιστικά σημαντικές διακυμάνσεις, κατά τις τελευταίες δεκαετίες, στην Ελλάδα.
- Το 30-35% των ανηλίκων ασχολείται κάποια στιγμή με κάποια αξιόποινη παραβατική συμπεριφορά και, ιδιαίτερα, με παραβατικές πράξεις που αφορούν, συνήθως, την ξένη ιδιοκτησία και τις σωματικές βλάβες.

- Επίσης, σε σχέση με άλλες χώρες, όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες, απουσιάζει η συχνότητα και η σοβαρότητα οργανωμένων συμμοριών.
- Ωστόσο, εδώ και αρκετές δεκαετίες, η Ελλάδα θεωρείται μία από τις χώρες όπου καταγράφονται αξιόποινα περιστατικά εφηβικής παραβατικότητας και νεανικής βίαιης συμπεριφοράς, με επιπρόσθετες εκδηλώσεις στην αθλητική και στην πολιτική σφαίρα.
- Οι πιο συνήθεις εκδηλώσεις του φαινομένου είναι
 - οι λεκτικοί προπηλακισμοί,
 - οι αλληλοξυλοδαρμοί,
 - οι συμπλοκές,
 - οι εκδηλώσεις βίας, σε σχέση με ναρκωτικές ουσίες,
 - οι επιθέσεις με αυτοσχέδια όπλα και, σπανιότερα
 - οι ανθρωποκτονίες.

- Τα πανευρωπαϊκά ποσοστά bullying είναι:
- 1) Λιθουανία 51,65%
- 2) Εσθονία 50,20%
- 3) Βουλγαρία 34,66%
- 4) Ελλάδα 32,98%
- 5) Λετονία 25,21%
- 6) Ιταλία 15,09%

Μαθητές θύματα σχολικού εκφοβισμού

ΗΠΑ	77%
Πορτογαλία	41,6%
Αγγλία	27%
Ιταλία	20%
Ελλάδα	14,7%
Ιρλανδία	13%
Νορβηγία	9%

Η σχολική βία με αριθμούς

75% των περιστατικών εκδηλώνεται στο προαύλιο

25% των περιστατικών συμβαίνει την ώρα της γυμναστικής

33% των θυτών δηλώνει ότι τα θύματα «το άξιζαν»

20% των μαθητών δηλώνει «συναισθηματικά αμέτοχο» στο ζήτημα

25% των θυμάτων δεν το λέει σε κανέναν

40% των θυμάτων το εκμυστηρεύεται στους γονείς του

50%+ των θυτών λέει ότι ούτε οι γονείς ούτε οι καθηγητές τους έκαναν ποτέ παρατήρηση

Η θέση του θύτη και του θύματος, και ο ρόλος της ψυχολογίας τους.

- Η θέση του θύτη και του θύματος δεν είναι ίδια. Το θύμα μπορεί να χαρακτηριστεί ως ένας ήρεμος χαρακτήρας και ο θύτης ως ένας ζωηρός.
- Το παιδί που εκφοβίζεται είναι συνήθως ήρεμο, στα διαλείμματα είναι σχεδόν πάντα μόνο του, εκτός από λίγες περιπτώσεις, που παίζει με τα άλλα παιδιά και αυτό ύστερα από παρότρυνσή τους.

- Αντίθετα με το θύμα, ο θύτης είναι συνήθως μεγαλύτερος και μυϊκά πιο δυνατός, του αρέσει ο ανταγωνισμός και θέλει να ελέγχει τους σχετικά πιο αδύναμους.
- **Η ψυχολογία παίζει τον κυριότερο ρόλο για το εάν ένα παιδί θα εκφοβίσει ένα άλλο.**
- Τις περισσότερες φορές, ο θύτης έχει δεχτεί κάποιου είδους βία στο σπίτι. Για παράδειγμα, όταν οι γονείς του, του λένε να κλείσει την τηλεόραση, αυτός δεν την κλείνει. Έτσι, θα του το πουν πολλές φορές αλλά κάποια στιγμή θα αγανακτήσουν, θα σηκωθούν και, ενδεχομένως, να ασκήσουν κάποιου είδους βία πάνω στο παιδί.

- Τότε, το παιδί καταλαβαίνει ότι η βία είναι ένα όπλο για να επιβληθείς στον άλλον και αρχίζει να το κάνει στους συμμαθητές του.
- Αν αυτό πετύχει τον στόχο του τότε νιώθει ανώτερος από αυτούς.
- Το θύμα από την άλλη πλευρά, αφού δεχτεί τον εκφοβισμό, νιώθει κατώτερος και χάνει το ενδιαφέρον του και τα κίνητρά του για τη μάθηση, με αποτέλεσμα να μη συμμετέχει στις μαθησιακές διαδικασίες και να κάνει απουσίες.

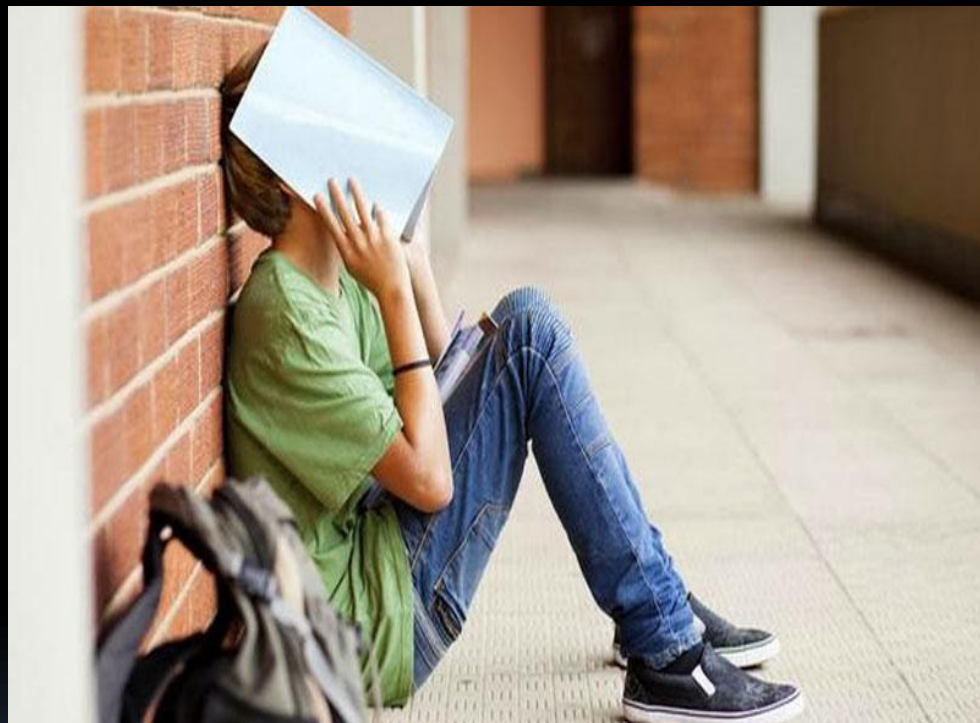

PHOTO: THINKSTOCK

- Τέλος, τόσο το θύμα όσο και ο θύτης εμφανίζουν ψυχολογικές διαταραχές και, αν αυτά δεν αντιμετωπιστούν άμεσα, τότε μπορεί να τους ακολουθούν για όλη τους τη ζωή.

- Ωστόσο, και το παιδί που βιώνει εκφοβισμό γεννά, πολλές φορές, αντικρουόμενα συναισθήματα.
- **Πολλές φορές, γεννά συναισθήματα θυμού προς γονείς, εκπαιδευτικούς και συμμαθητές, καθώς είτε δεν του αναγνωρίζουν την αδυναμία του να αντιδράσει, είτε θεωρούν ότι αυτό ευθύνεται για τον εκφοβισμό που βιώνει.**

- Συχνά, το θύμα παρουσιάζει προβλήματα όπως:
- χαμηλή αυτοεκτίμηση,
- αδυναμία επίλυσης προβλημάτων,
- καταθλιπτικά στοιχεία,
- συναισθηματικές δυσκολίες,
- αίσθημα μοναξιάς,
- χαμηλές σχολικές επιδόσεις και απουσίες,
- διαταραχές συμπεριφοράς,
- ψυχολογικά / ψυχοσωματικά προβλήματα,
- άγχος, φοβίες.

- Θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ο συναισθηματικός κόσμος αυτών των παιδιών, ο οποίος, στην περίπτωση του σχολικού εκφοβισμού δεν διαφέρει από οποιαδήποτε άλλη μορφή βίας.
- **Ντρέπονται για αυτό που τους συμβαίνει και θεωρούν ότι όλοι οι συμμαθητές τους, τους/τις θεωρούν δειλούς/δειλές.**
- Έτσι δυσκολεύονται να κάνουν φίλους, καθώς θεωρούν εκ προοιμίου ότι κανείς δεν θα τους θέλει για φίλους. **Επίσης, ντρέπονται να το αποκαλύψουν στους γονείς τους, καθώς θα τους «απογοητεύσουν».**

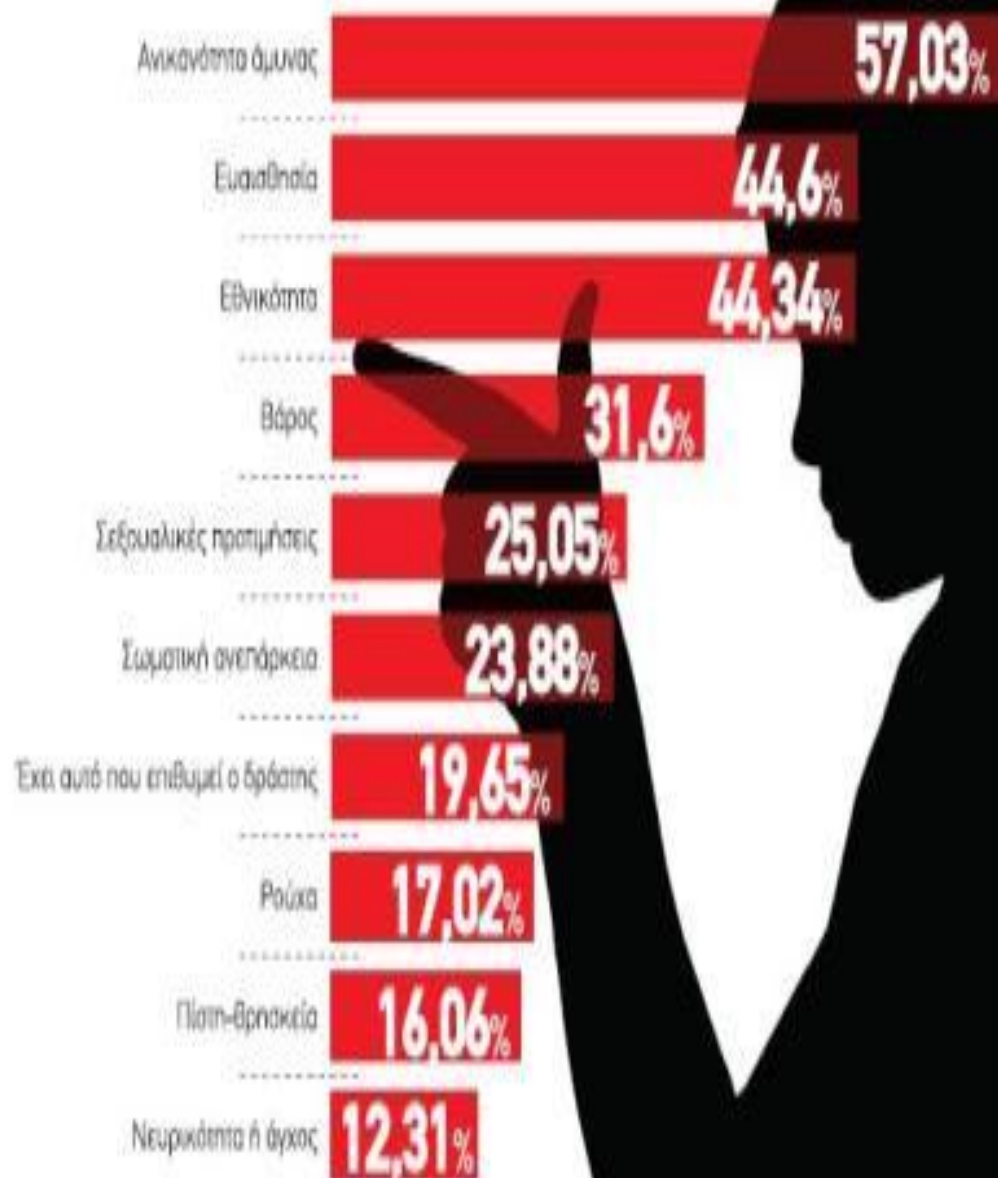
- Θεωρούν ότι εκείνοι φταίνε για αυτό που γίνεται, πχ. «με λένε γυαλάκια, φοράω γυαλιά *άρα έχουν δίκιο* είμαι γυαλάκιας». Ζουν συνεχώς με το συναίσθημα ότι θα τους κοροϊδέψουν, ότι θα γελάσουν μαζί τους.
- Ο συνδυασμός του θυμού - φόβου- ντροπής και ενοχής οδηγούν τα παιδιά να μη λένε σε κανέναν αυτό που τους συμβαίνει και, συνεπώς, να μην ζητάνε βοήθεια. Αυτή η συναισθηματική απομόνωση οδηγεί στη γενικότερη απομόνωση τους.

- Εάν δεν λάβουν την κατάλληλη στήριξη, στο μέλλον, είναι δυνατό να επιδείξουν αδυναμία:
- να αναλάβουν ευθύνες,
- να επιδείξουν συνέπεια στον κοινωνικό τους ρόλο,
- να συνάψουν διαπροσωπικές σχέσεις ακόμα και στο
- να έχουν ομαλή σεξουαλική ζωή.

Παράγοντες θυματοποίησης

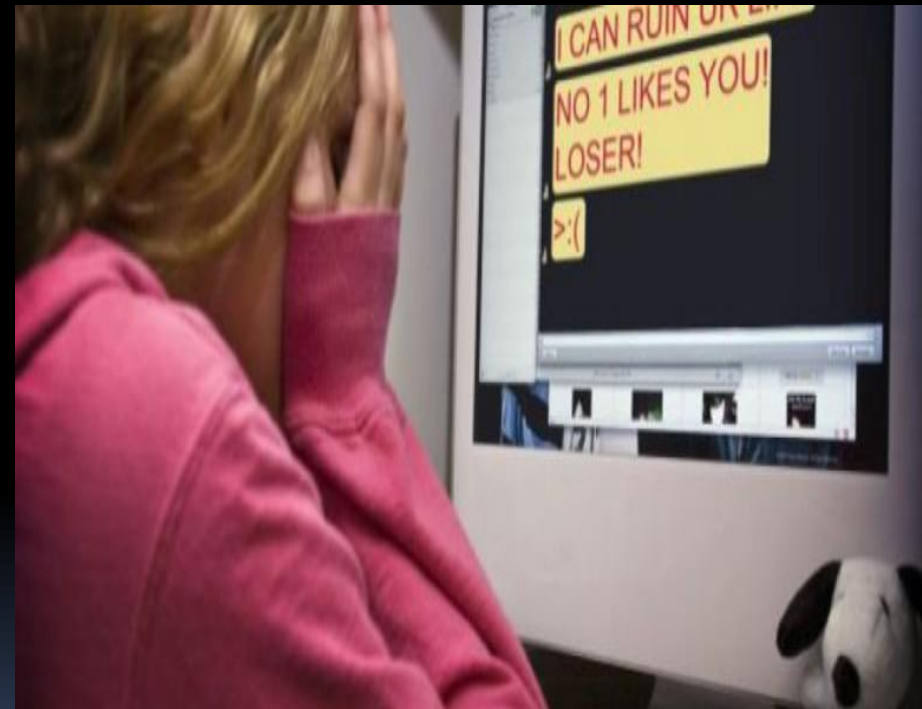
Ο ρόλος των εκπαιδευτικών, σε σχέση με τον σχολικό εκφοβισμό

- Ο ρόλος των εκπαιδευτικών σε σχέση με τον σχολικό εκφοβισμό είναι να επεμβαίνουν, όπου χρειάζεται, για να μην υπάρχει σχολικός εκφοβισμός ή για να σταματήσει ο σχολικός εκφοβισμός.
- Η στάση τους προς τους μαθητές πρέπει να είναι φιλική και στοργική.
- Όμως, σπάνια βλέπουμε κάτι τέτοιο. Επίσης πρέπει να αναφέρουμε πως υπάρχει μεγάλη αύξηση της παραβατικότητας, τον τελευταίο χρόνο. Για αυτό, πρέπει να υπάρξει άμεσα βοήθεια από τους καθηγητές, ώστε να σταματήσει αυτό το φαινόμενο της παραβατικότητας.

Το ηλεκτρονικό μπούλινγκ

- Το ηλεκτρονικό μπούλινγκ είναι πλέον ένα πρόβλημα που απασχολεί εκατομμύρια παιδιά, σε όλο τον πλανήτη, καθώς ένας στους τρεις μαθητές έχει πέσει θύμα αυτού του εγκλήματος.
- Η έκταση του ηλεκτρονικού μπούλινγκ είναι μεγάλη, καθώς σε Η.Π.Α και Βρετανία το 30% των μαθητών έχουν κινητά και υπολογιστές. Στην Ελλάδα, το 20% των παιδιών έχουν κινητά και υπολογιστές. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα καθημερινά χιλιάδες παιδιά να πέφτουν θύματα ηλεκτρονικού εκφοβισμού, με αποτέλεσμα πολλά παιδιά
 - να παρατήσουν το σχολείο, καθώς μπορεί να έχει ανεβεί στο διαδίκτυο κάποια φωτογραφία ή βίντεο που να τα εκθέτει,
 - να κάνουν μεγάλο κακό στον εαυτό τους,
 - και, το χειρότερο, να αυτοκτονήσουν .

- Πέρυσι τον Ιούλιο στην Ελλάδα και, συγκεκριμένα, στο πανεπιστήμιο του Πειραιά, ένας 20χρονος φοιτητής που είχε κοπεί σε όλα τα μαθήματα, χρησιμοποίησε το διαδίκτυο για να εκδικηθεί τον πρύτανη και όλους τους καθηγητές του σχολείου μέσω του προσωπικού του λογαριασμού στο facebook ανεβάζοντας υβριστικά σχόλια για τον κάθε καθηγητή. Επίσης, απειλούσε τους καθηγητές του ότι θα τους σκοτώσει και θα κάνει ό,τι μπορεί, για να τους εκδικηθεί.

Καταγραφή της ιστορικής εξέλιξης του φαινομένου .

- Το bullying είναι το λεγόμενο στα ελληνικά νταηλίκι.
- Η λέξη «bullying» έχει την ρίζα της στην ολλανδική λέξη «boel» που εμφανίστηκε το 1530 και έχει την έννοια του αγαπημένου προσώπου. Είναι μία λέξη της ολλανδικής καθομιλουμένης της εποχής. Παρόμοια ρίζα υπάρχει και στα γερμανικά με τη λέξη «buole».
- Η σημασία της λέξης άρχισε να αλλάζει σιγά σιγά, όταν, λέγοντας boel, εννοούσες τον «λεβέντη» και αυτόν που «καυχιόταν» για τη δράση, σε βάρος των αδυνάτων». Για πρώτη φορά, η λέξη «bullying», χρησιμοποιήθηκε, όπως την γνωρίζουμε σήμερα, το 1710.

- ❑ Το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού μελετήθηκε, για πρώτη φορά, το 1978, στη Νορβηγία.
- ❑ 9 χρόνια μετά, το 1987, σε πολλά επιστημονικά περιοδικά, εμφανίζεται ο σχετικός όρος "*bullying*".
- ❑ Ενώ ως φαινόμενο επισημαίνεται και καταγράφεται τη δεκαετία του 1970, δεν θα πρέπει να θεωρηθεί ότι εμφανίζεται και τότε. Εξάλλου, αποτελεί μια ακόμη έκφραση της βίαιης συμπεριφοράς η οποία υπάρχει με τη γέννηση του ανθρώπου.

□ Στο φαινόμενο του bullying εμπλέκονται πολλά μέρη:

- το παιδί που δέχεται βία,
- το παιδί ή ομάδα παιδιών που ασκεί βία,
- τα παιδιά θεατές,
- οι εκπαιδευτικοί,
- οι γονείς.

Στην ουσία, αναφέρεται στη βία μεταξύ παιδιών. Στην ιστορία του Όλιβερ Τουίστ - που διαδραματίζεται τον 19ο αιώνα - υπάρχουν πολλά στοιχεία βίας μεταξύ παιδιών, τα οποία επιβιώνουν μέχρι σήμερα. Στα μυθιστορήματα για το Αγγλοσαξονικό εκπαιδευτικό σύστημα είναι εμφανές ότι ο εκφοβισμός από τους μεγαλύτερους, είναι αποδεκτό καθεστώς.

- Σύμφωνα με τον Olweus, σχολική βία και σχολικός εκφοβισμός παρατηρείται όταν ένα παιδί **«εκτίθεται, κατ' επανάληψη και σε διάρκεια χρόνου, σε αρνητικές πράξεις από ένα ή περισσότερα άτομα».**
- Ο όρος «αρνητική πράξη» αναφέρεται στην πράξη εκείνη με την οποία «ένα άτομο προκαλεί εσκεμμένη βλάβη ή συναισθηματική δυσκολία σε άλλο άτομο, μέσω σωματικής επαφής, λεκτικώς ή με άλλους τρόπους».
- **Μια σημαντική παράμετρος που τίθεται είναι η έννοια της επανάληψης.** Το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού δεν είναι ένα μεμονωμένο γεγονός. Δεν είναι ένας απλός τυχαίος καβγάς μεταξύ δυο παιδιών, στη σχολική αυλή. Επίσης, περιλαμβάνει ανισορροπία δύναμης ή εξουσίας, μεταξύ του παιδιού που εκφοβίζει και του παιδιού που εκφοβίζεται.

- Το αποτέλεσμα αυτής της πράξης είναι η δεύτερη σημαντική παράμετρος. Οι πράξεις σχολικού εκφοβισμού έχουν αποτέλεσμα ή θα μπορούσαν να έχουν ως αποτέλεσμα σωματική βλάβη ή συναισθηματικές δυσκολίες (δυσκολίες συμπεριφοράς) πάνω στο παιδί.
- Η τελευταία παράμετρος έχει να κάνει με τις μορφές του σχολικού εκφοβισμού, ο οποίος μπορεί να είναι σωματικός, λεκτικός ή με οποιαδήποτε άλλη μορφή.

BULLYING Ή ΠΕΙΡΑΓΜΑ;

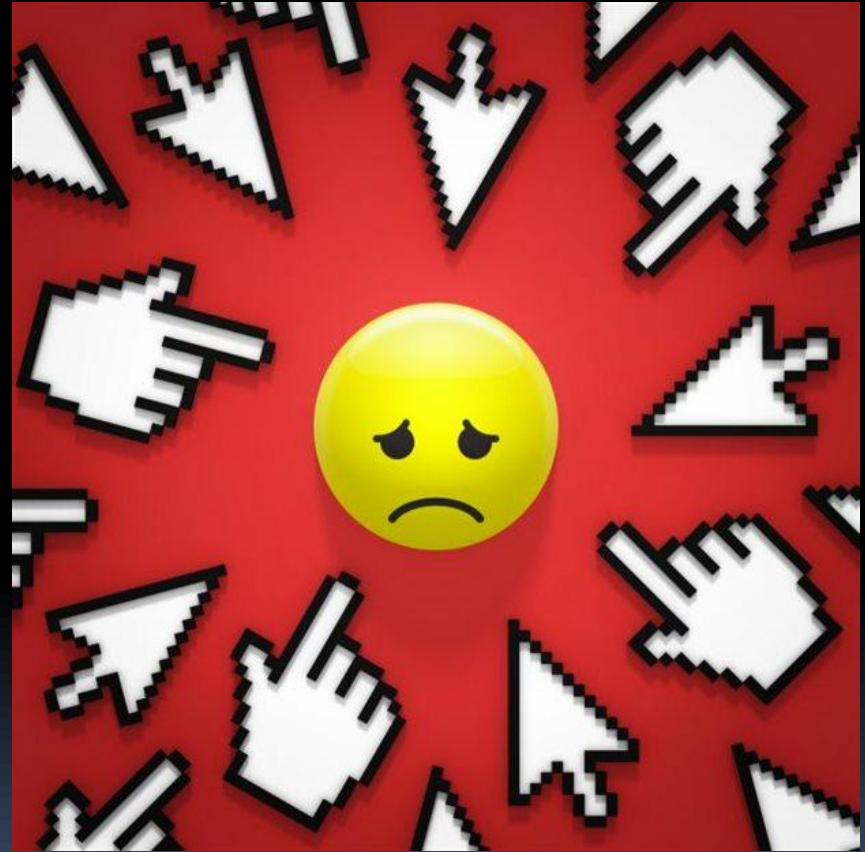
- Ο Olweus τονίζει τη διαφορά του bullying με το «πείραγμα», στα πλαίσια του παιχνιδιού.
- Το «πείραγμα» συμβαίνει συνήθως μεταξύ φίλων και δεν περιλαμβάνει την πρόκληση σωματικού πόνου των άλλων. Αντίθετα το bullying εμπλέκει άτομα που δεν έχουν φιλικές σχέσεις.
- Το «πείραγμα» μπορεί εύκολα να μετατραπεί σε εκφοβισμό, αν συμβαίνει για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα και, το σημαντικότερο, όταν το παιδί αισθανθεί ότι οι πράξεις των άλλων, δεν διέπονται από αστείο και δεν γίνονται, μέσα στα όρια του παιχνιδιού.

Τα συναίσθημα των παιδιών που εκφοβίζουν

- Σχετικά με τα παιδιά που εκφοβίζουν τα συναισθήματα που διαμορφώνονται μέσα τους είναι αρνητικά προς τον εαυτό τους με αποτέλεσμα, για να μη θίγονται, κατηγορούν τους άλλους.

- Ο θύτης μπορεί να νιώθει ότι η ζωή δεν του έχει φερθεί δίκαια, καθώς έχει μέσα του αισθήματα ντροπής και ενοχής. Αυτό τον κάνει να έχει χαμηλή αυτοπεποίθηση. Γενικά, πιστεύει ότι τα καλά πράγματα που έγιναν, τα αξίζει και ότι τα άσχημα συμβαίνουν, επειδή κάποιος άλλος είναι σκληρός, άδικος και απερίσκεπτος.

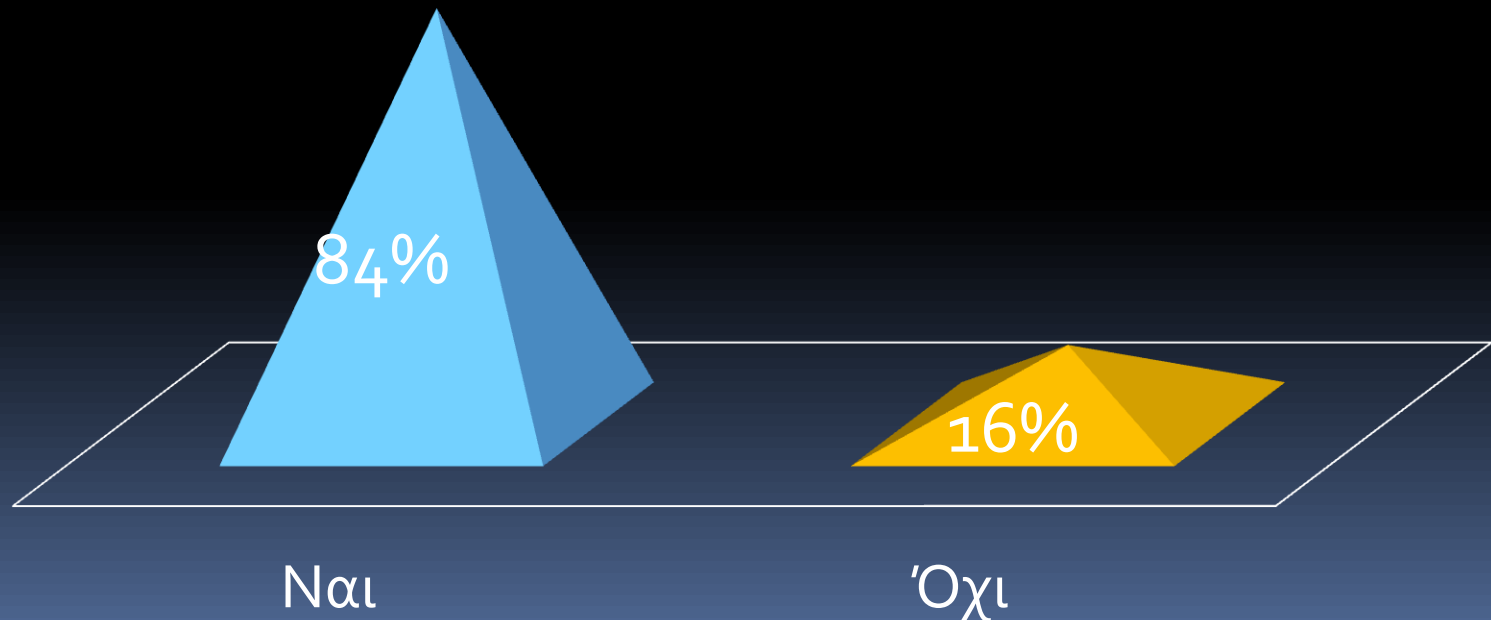
- Η θεραπεία για ένα άτομο που εγκλωβίζεται στην ψυχοσύνθεση θύματος θα πρέπει αρχικά να επικεντρωθεί στην αντιμετώπιση των επικείμενων ντροπής, ενοχής και χαμηλής αυτοπεποίθησης, ώστε να αναγνωρίσει το πρόβλημα. Μετά, η θεραπεία αφορά την αποδοχή υπευθυνότητάς του.

Έρευνα Δημοσκόπησης

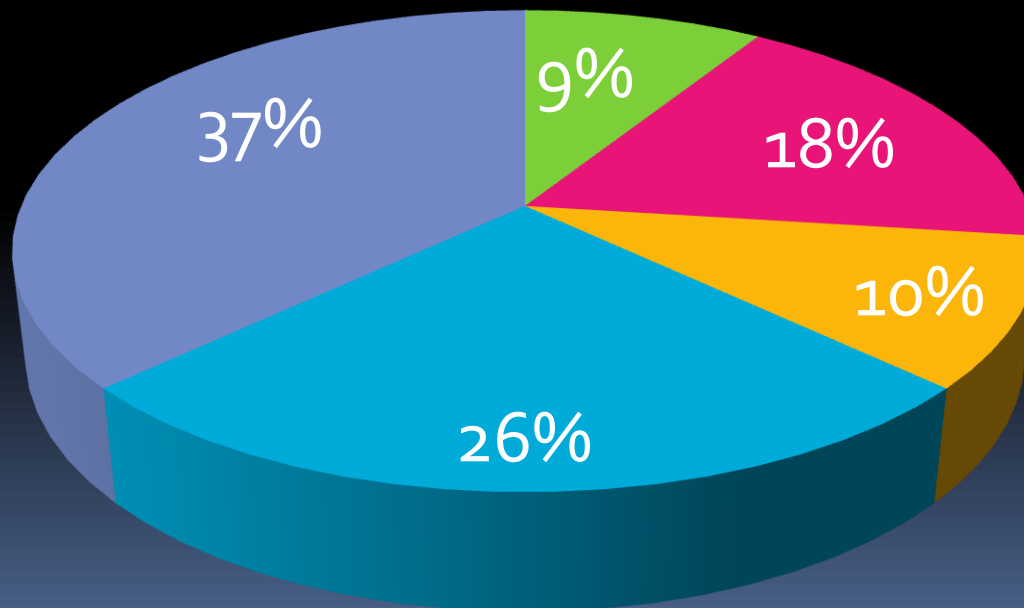
- Σε έρευνα που κάναμε σε δείγμα πληθυσμού 60 ατόμων, ηλικίας 12-24 ετών, διαπιστώσαμε τα εξής:

Αν βρισκόσασταν μπροστά σε κάποιο περιστατικό σχολικής βίας θα προσπαθούσατε να το αποτρέψετε;

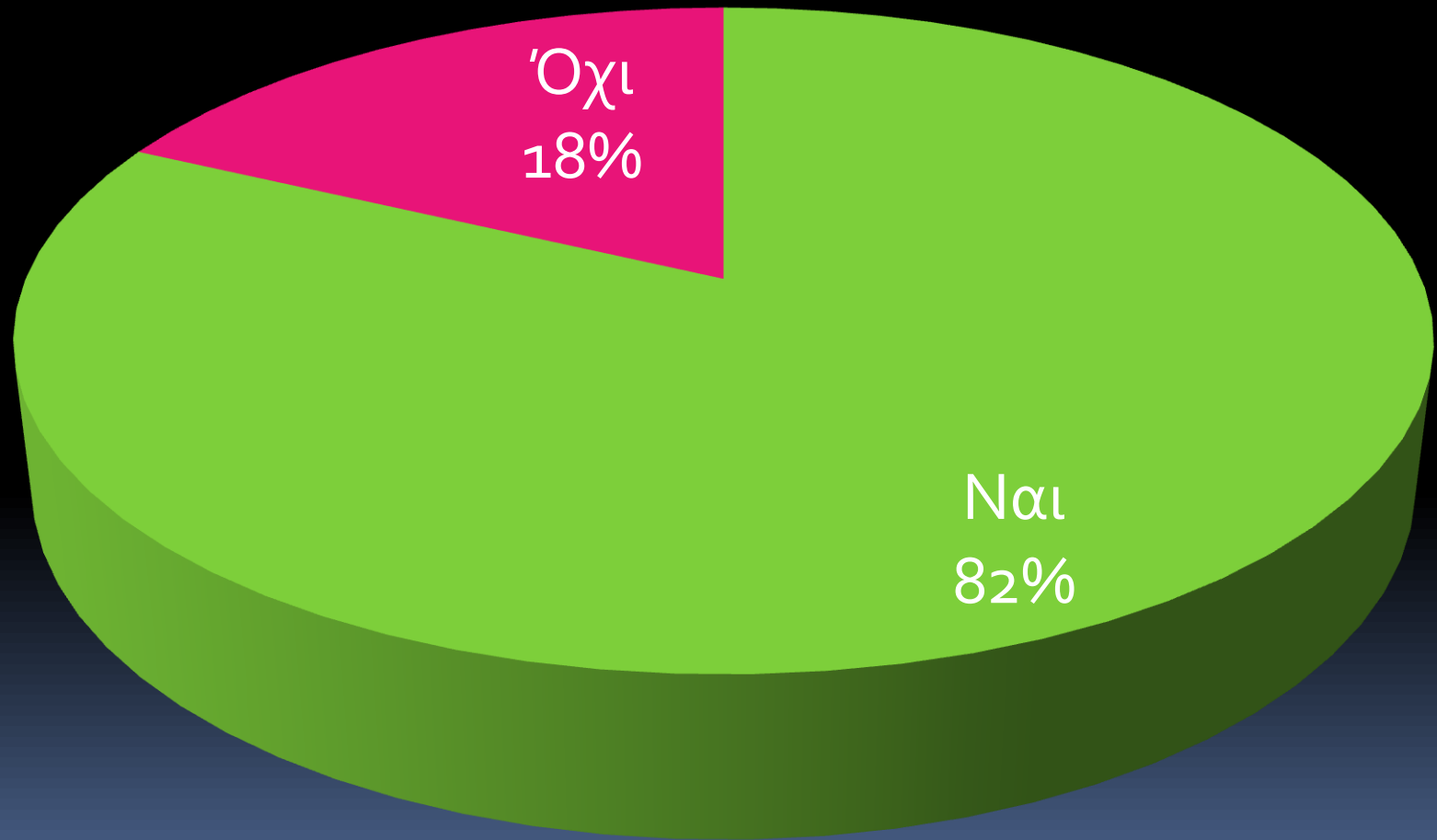

Ποιο από τα παρακάτω νομίζετε ότι είναι το σπουδαιότερο στοιχείο που οδηγεί στην εκδήλωση επιθετικής συμπεριφοράς;

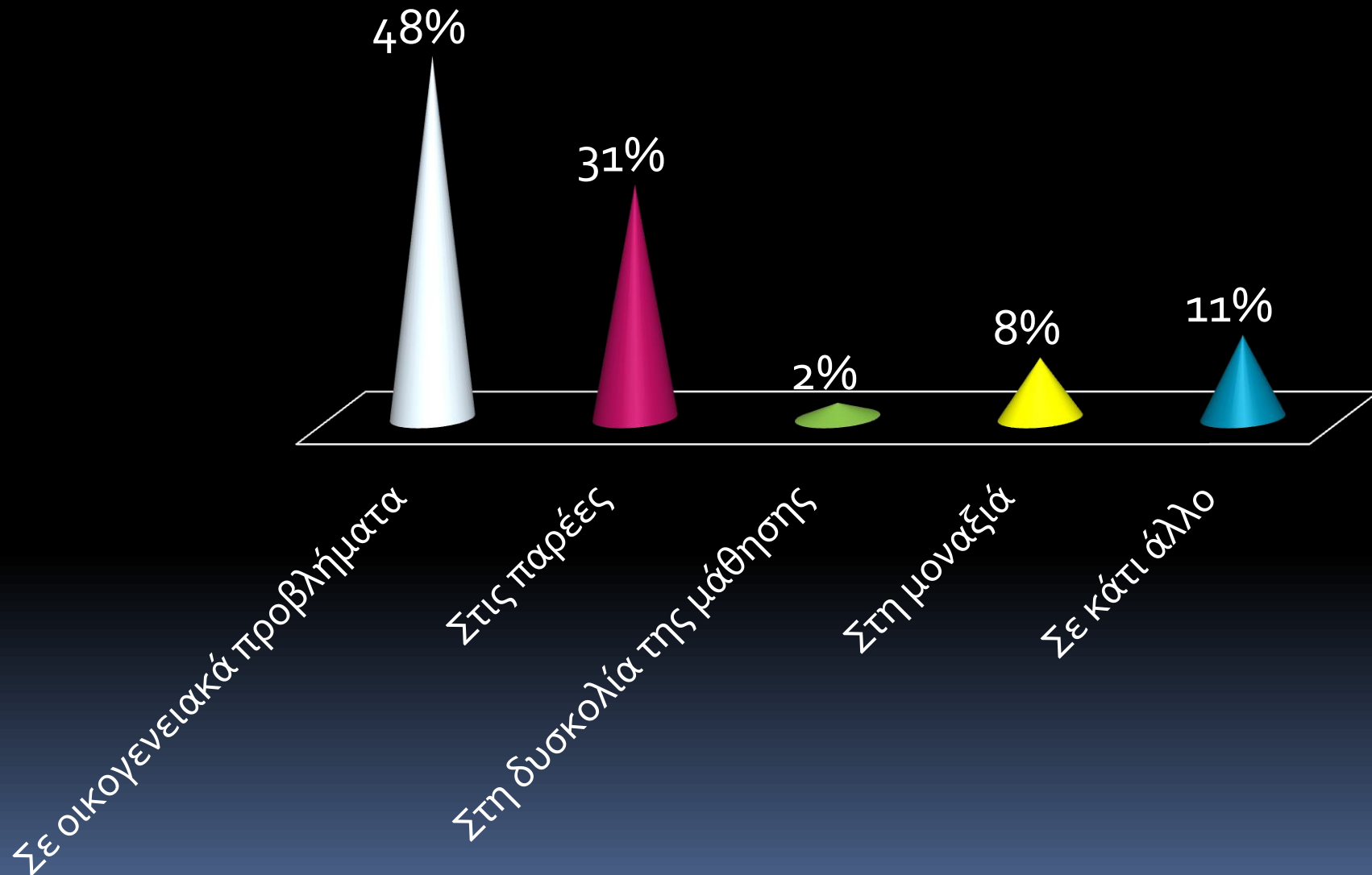
- Γενική οργάνωση του σχολείου
- Δομή και λειτουργία του σχολείου
- Διαπροσωπικές σχέσεις των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας
- Το σχολικό κλίμα
- Άλλο

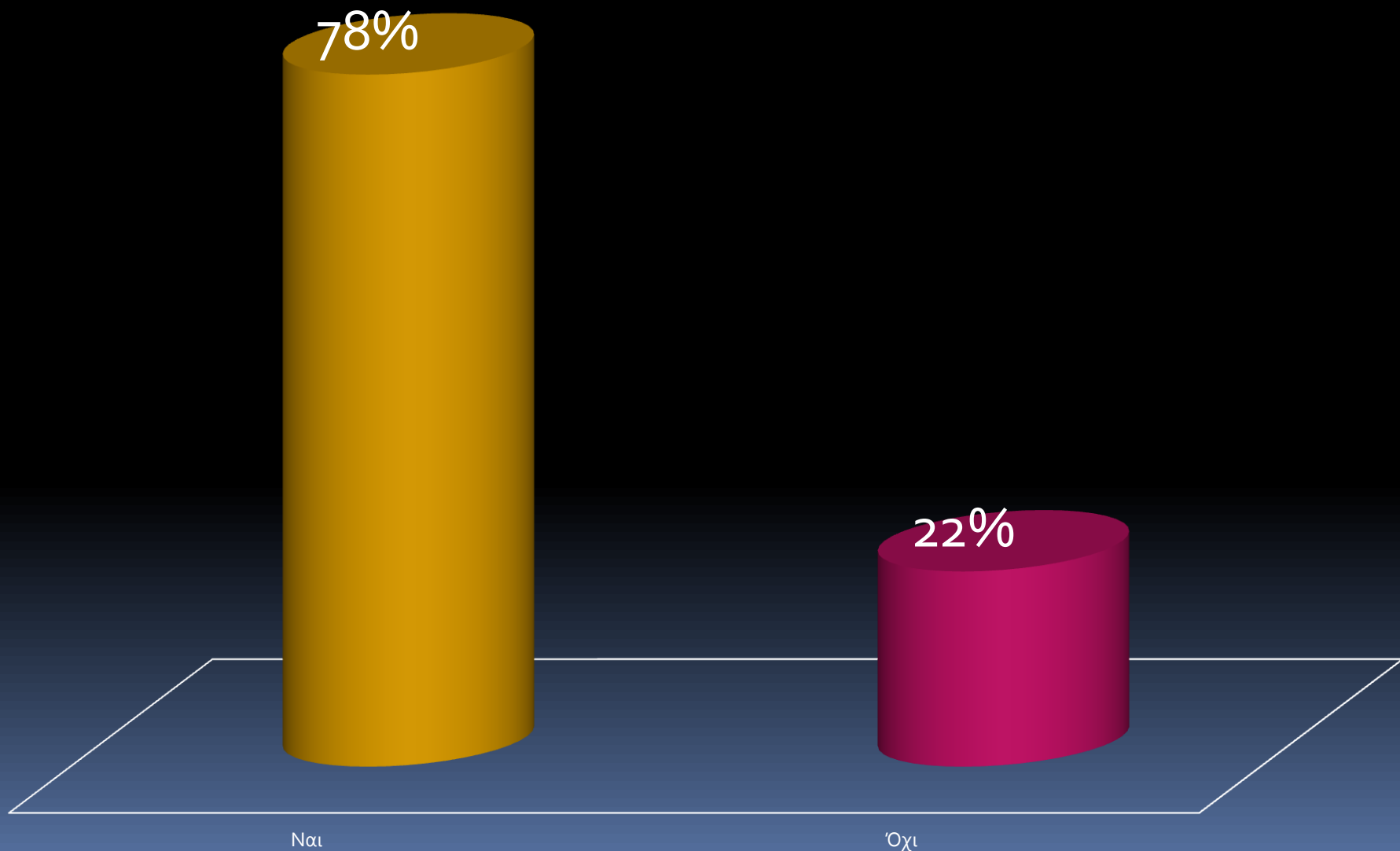
Στο πρόγραμμα σπουδών θα έπρεπε να υπάρχουν
θέματα - προγράμματα για την προαγωγή της
ψυχικής υγείας των μαθητών;

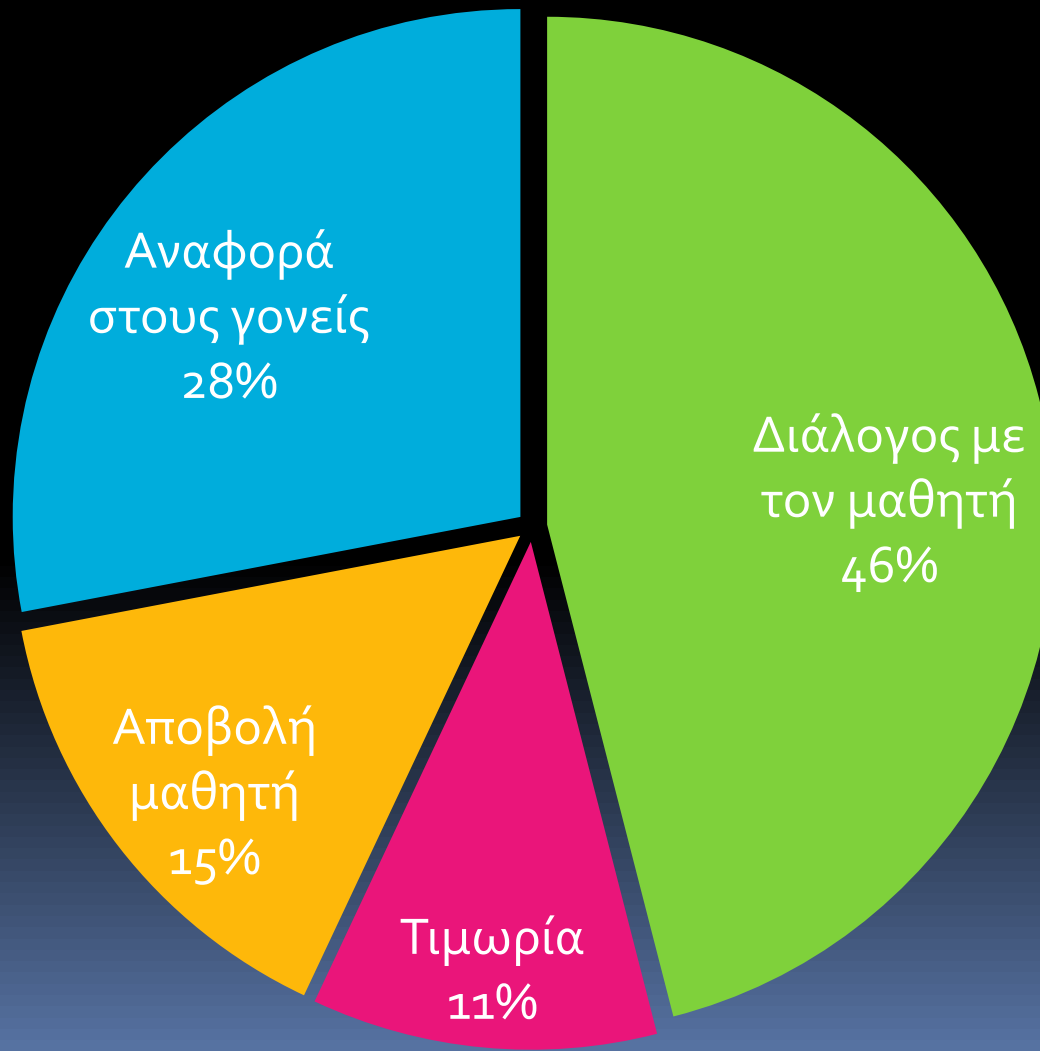
Η επιθετικότητα του θύτη μπορεί να οφείλεται κατά τη γνώμη σας:

Θα έκανες παρέα με κάποιο μαθητή που είχε δεχθεί σχολική βία (θύμα);

Ποια θεωρείτε ως την πιο κατάλληλη αντίδραση αντιμετώπισης φαινόμενων βίας στο χώρο του σχολείου;

Επίλογος

- Μέσα από αυτή την έρευνα, πιστεύουμε ότι θα συμβάλλουμε και εμείς στο να μειωθεί ή και να εξαλειφθεί το φαινόμενο αυτό, καταλήγοντας σε κάποια συμπεράσματα:
- Τα θύματα του εκφοβισμού θα πρέπει να δέχονται βοήθεια από τους γονείς τους, τους καθηγητές και τους θεατές του συμβάντος είτε είναι φίλοι τους, είτε όχι. Χωρίς ψυχολογική βοήθεια το παιδί θα καταρρεύσει. Οι καθηγητές, επίσης, θα πρέπει να κάνουν όλες τις απαραίτητες ενέργειες, προκειμένου ο θύτης να σταματήσει να εκφοβίζει το θύμα .

Τέλος, το σχολείο δεν θα πρέπει να είναι ένας χώρος επίδειξης δύναμης, αλλά ένας χώρος ελεύθερης έκφρασης, χαράς, δημιουργίας, μόρφωσης, εποικοδομητικού διαλόγου, καλλιέργειας δεξιοτήτων, συνεργασίας και αλληλοσεβασμού μεταξύ των μαθητών.

Βιβλιογραφία

- Τρίγκα – Μερτίκα Δ. Ελένη, «Ενδοσχολική Βία και Σχολικός Εκφοβισμός», Εκδόσεις Παπαζήσης, 2015.
- Μανωλόπουλος Σωτήρης, «Δρόμοι της Εφηβείας», Εκδόσεις Νήσος, 2015.
- Μπεζέ Λουκία, «Βία στο Σχολείο, Βία του Σχολείου», Συλλογικό, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, 1998.
- Εγχειρίδιο για το Bullying, «Εννοιολογική Οριοθέτηση του Φαινομένου της Σχολικής Βίας και του Εκφοβισμού: Διάγνωση και Διαστάσεις του Φαινομένου», 2015.
- http://blogs.sch.gr/kyriakou/files/2013/02/sxolikos_ekfovismos.pdf
- www.antibullyingnetwork.gr
- <http://stop-bullying.sch.gr>
- <http://www.e-abc.eu/gr/sholikos-ekfovismos/to-paidi-pou-vionei-ekfovismo/>
- reviews.in.gr/greece/bullying/
- www.zougla.gr/greece/article/o-xartis-tou-bullying-stin-elada
- www.vlioras.gr/Philologia/Composition/Bullying.htm